

Sote-uudistus ja potilaan kokonaisvaltaisen hoidon edistäminen

Martti Kekomäki, FIMEA 13.11.2014

käsittelyjärjestys

- ▶ mitkä ovat maan terveydenhuollon ongelmat?
- ▶ kilpailu vai integraatio ongelmien ratkaisuksi?
- ▶ integraatiomalleja
- ▶ Terveydenhuoltolaki-Järjestämislaki-Rahoituslaki
- ▶ tavoitteina tehokkuus ja tasa-arvo
- ▶ sote: missä ollaan, mikä hiertää?
- ▶ sote on prosessi, ei kertarysäys
- ▶ - ja sen vahvimmaksi tueksi nousee...
- ▶ tiivistelmä

pulmia riittää

- ▶ kansalaisten kasvava epätasa-arvo
- ▶ sirpaleinen palvelujärjestelmä
- ▶ osaoptimoinnin houkutus
- ▶ terveyden edistämisen toissijaisuus
- ▶ rekrytoinnin ja koulutuksen ongelmat
- ▶ rahoittamisen monet rännit
- ▶ tarpeen, kysynnän, ja tarjonnan pulmat...

kaksi periaatteellista ratkaisumallia

▶ EU:

- ▶ tuottajien välinen kilpailu, joka perustuu käyttäjälähtöiseen kysyntään
- ▶ so- ja te-palvelut liitetään osaksi neljää vapaata liikkuvuutta
- ▶ järjestämisen subsidiariteettiperiaate tavallaan hylätty

▶ USA:

- ▶ (palvelumarkkinat todettu huonosti toimiviksi)
- ▶ tuottajien tiukka integraatio, jossa kaikkien osapuolten valinnanmahdollisuuksia rajoitetaan tavoitteellisesti
- ▶ esimerkkinä Kaiser-Permanente, ääriesimerkkinä Vermontin "Green Mountain Care"

ratkaisuna viisi sote-aluetta, joilla tehtävinä

- ▶ terveydenhuoltolaista tulevat:
 - ▶ tutkimus ja koulutus
 - ▶ tietojärjestelmien hankinta ja koordinaatio
 - ▶ päivystyksen järjestäminen
- ▶ uusina:
 - ▶ tuottajien akkreditointi
 - ▶ toiminnan laadun reaaliaikainen seuranta ja palautteen antaminen

miksi viisi, miksei yksi?

- ▶ alueelliset olosuhteet ja väestöt jnknv erilaiset
- ▶ viisi mahdollistaa vertaiskehittymisen, yksi ei sitä mahdollista
- ▶ ERVA-alueita on jo viisi, kuin valmiiksi

miksi viisi, miksei kaksikymmentä?

- ▶ soten johtaminen on erittäin mutkikas ja osaamista edellyttävä tehtävä
- ▶ jokaisen soten johdossa on oltava asiantuntijaryhmä, joka hallitsee mm.
 - ▶ lainsäädännön
 - ▶ kv. terveystalouden
 - ▶ terveysekonomian
 - ▶ tietotekniikan
 - ▶ johdon laskentatoimen ja tuotteistuksen
 - ▶ sosiaalityön,
 - ▶ hoitotyön
 - ▶ ja tuntevan osan lääketieteestä ja sen arviointitoiminnasta

soten valvojat

- ▶ alueellisesti soten poliittinen valtuusto, joka edustaa koko väestöä
- ▶ kansallisesti sosiaali- ja terveysministeriö elimineen (THL)
- ▶ jälkikäteisesti Valvira

tuottajarakenne

- ▶ (sote ei tuota mitään sosiaali- eikä terveystalvveluita itse)
- ▶ sote-alue jakautuu tuotantovastuisiin yksiköihin, joilla on riittävä palvelupaletti ml. pääspesialiteettien päiivystys
- ▶ tuotantovastuiset yksiköt keräävät akkreditoituista so- ja te- tuottajista järkevimmät hoitokokonaisuudet, "kasaavat puzzlen"
- ▶ 'kilpailu' syntyy tuottajatasolla
- ▶ tuotantosopimukset pitkiä, sitovia, hyvin yksityiskohtaisia, sallivat myös järkevät investoinnit

horisontaalisen ja vertikaalisen integraation tavoitteet

- ▶ horisontaalisen integraation tavoite:
 - ▶ tarjota so- ja te-tuki tasa-arvoisimmalla ja tehokkaimmalla tavalla tavoitteena yksilön parempi selviytyminen omassa arjessaan

horisontaalisen ja vertikaalisen integraation tavoitteet

- ▶ horisontaalisen integraation tavoite:
 - ▶ tarjota so- ja te-tuki tasa-arvoisimmalla ja tehokkaimmalla tavalla tavoitteena yksilön parempi selviytyminen omassa arjessaan
- ▶ vertikaalisen integraation tavoite:
 - ▶ tuottaa hoito siinä ympäristössä, jossa se voidaan tuottaa turvallisesti ja tehokkaimmin
 - ▶ tämä tekee mahdolliseksi työn paremman hallinnan, nopeat konsultointiyhteydet ja omassa työssä oppimisen
 - ▶ samalla tavoitellaan pitkäkestoisia asiakassuhteita: sekä järjestelmän että asiakkaan etu

rahoituksesta

- ▶ kapitaatorahoitus
 - ▶ on maksettava väestötasoisesta riskin kantamisesta eikä saranoiden kulumisesta
- ▶ rahan 'kierrätys' kunnan kautta
 - ▶ tekee mahdolliseksi vakuutusbonusten rakentamisen terveyden edistämiseksi
- ▶ kelan rahojen tuominen soten hallittaviksi
 - ▶ matkakorvaukset: hoidon komplementti, joka vahvistaa tasa-arvotavoitetta
 - ▶ lääkekorvaukset: hoito ei enää riipu maksajasta
 - ▶ sairauspäivärahat: tavoitteena myös epäsuorien kustannusten (työtulo) minimointi
 - ▶ yksityissektorin tuki: kanavoituu soten kautta palveluseleihin jopa nykyistä enemmän
 - ▶ potilaslähtöisten yksityispalvelujen tuki: ???

virstanpylväät ja kivikot

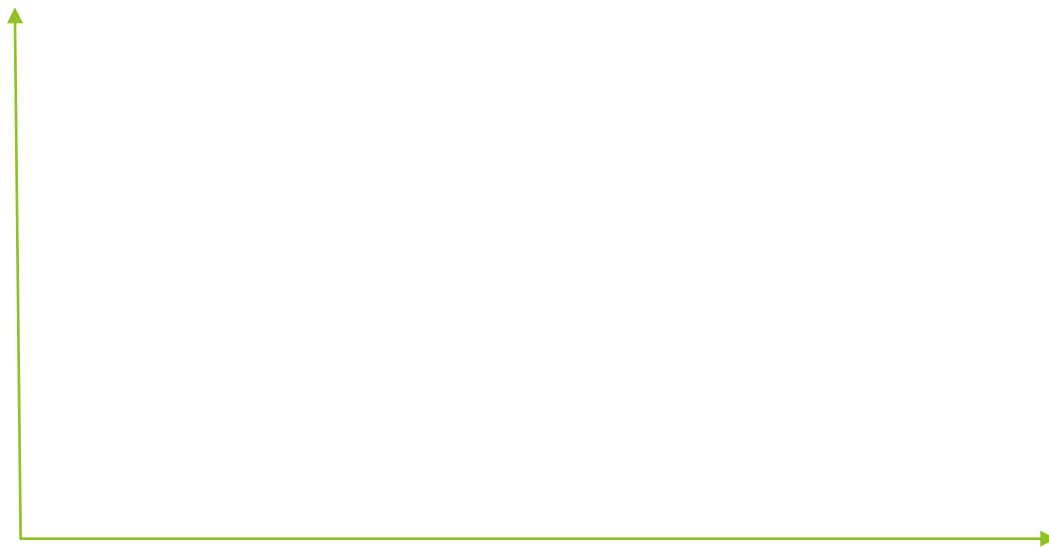
- ▶ 23.3.14: tiukka integraatiopaperi, allekirjoittajina kaikkien eduskuntapuolueiden puheenjohtajat (!!!)
- ▶ vääntöä sote-alueen tuottamisoikeudesta, tulos: ei tuota palveluita

virstanpylväät ja kivikot

- ▶ 23.3.14: tiukka integraatiopaperi, allekirjoittajina kaikkien eduskuntapuolueiden puheenjohtajat (!!!)
- ▶ vääntöä sote-alueen tuottamisoikeudesta, tulos: ei tuota palveluita
- ▶ elokuu 2014: lakiluonnos lausuntokierrokselle
- ▶ nähdään pulmia
 - ▶ oikeisto ja yksityissektori: valinnanvapaus riittämätön
 - ▶ kunnat: ristiriitaa perustuslain 121 §:n kanssa (syyt tosin selvästi syvemmällä)
 - ▶ kielivähemmistö: unohdettu laissa
 - ▶ yliopistosairaalat: unohdettu sektori
- ▶ eduskuntaan viimeistään 4.12.14....

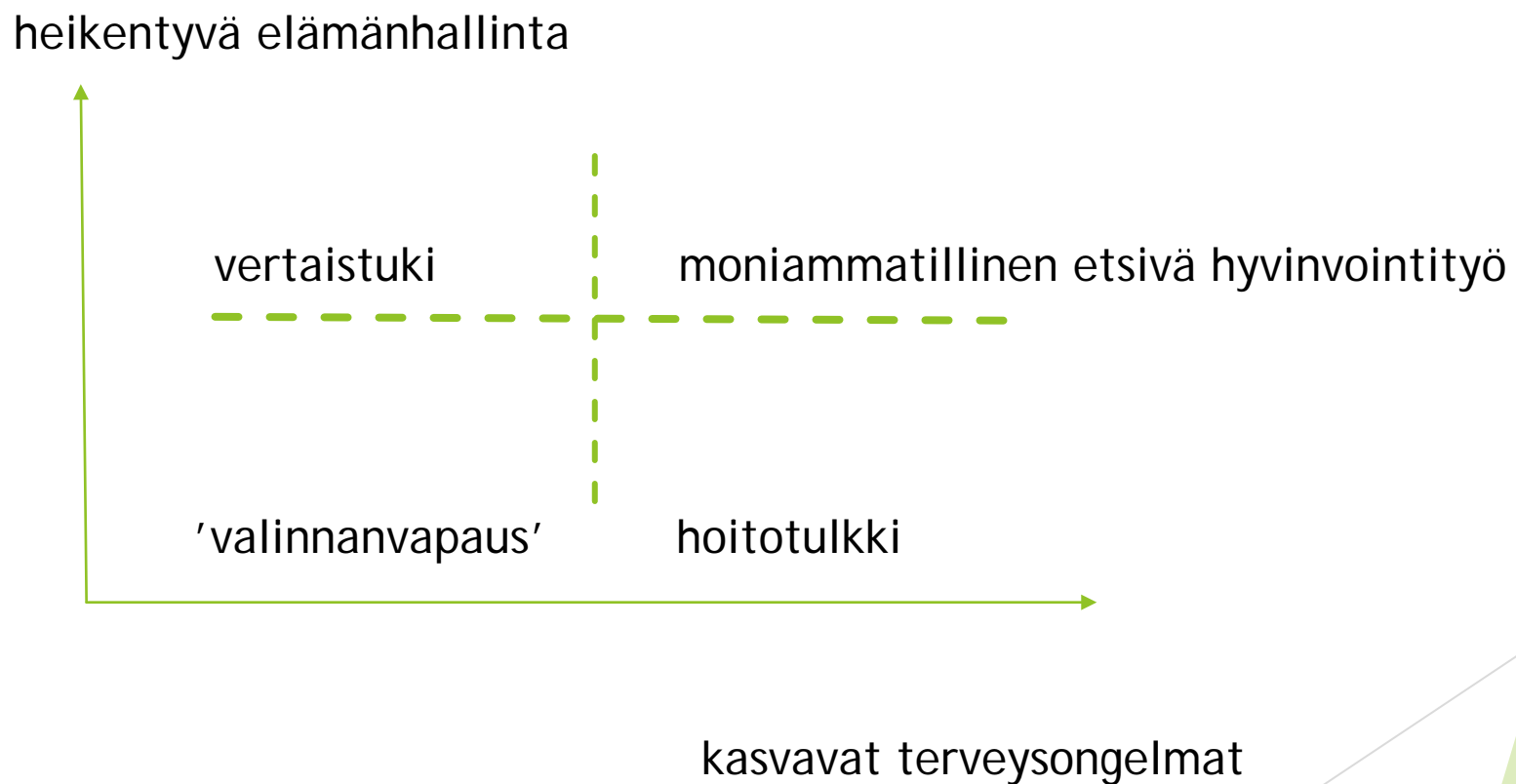
Tasa-arvotavoite ei edellytä prosessien samantlaisuutta

heikentävä elämäntapa

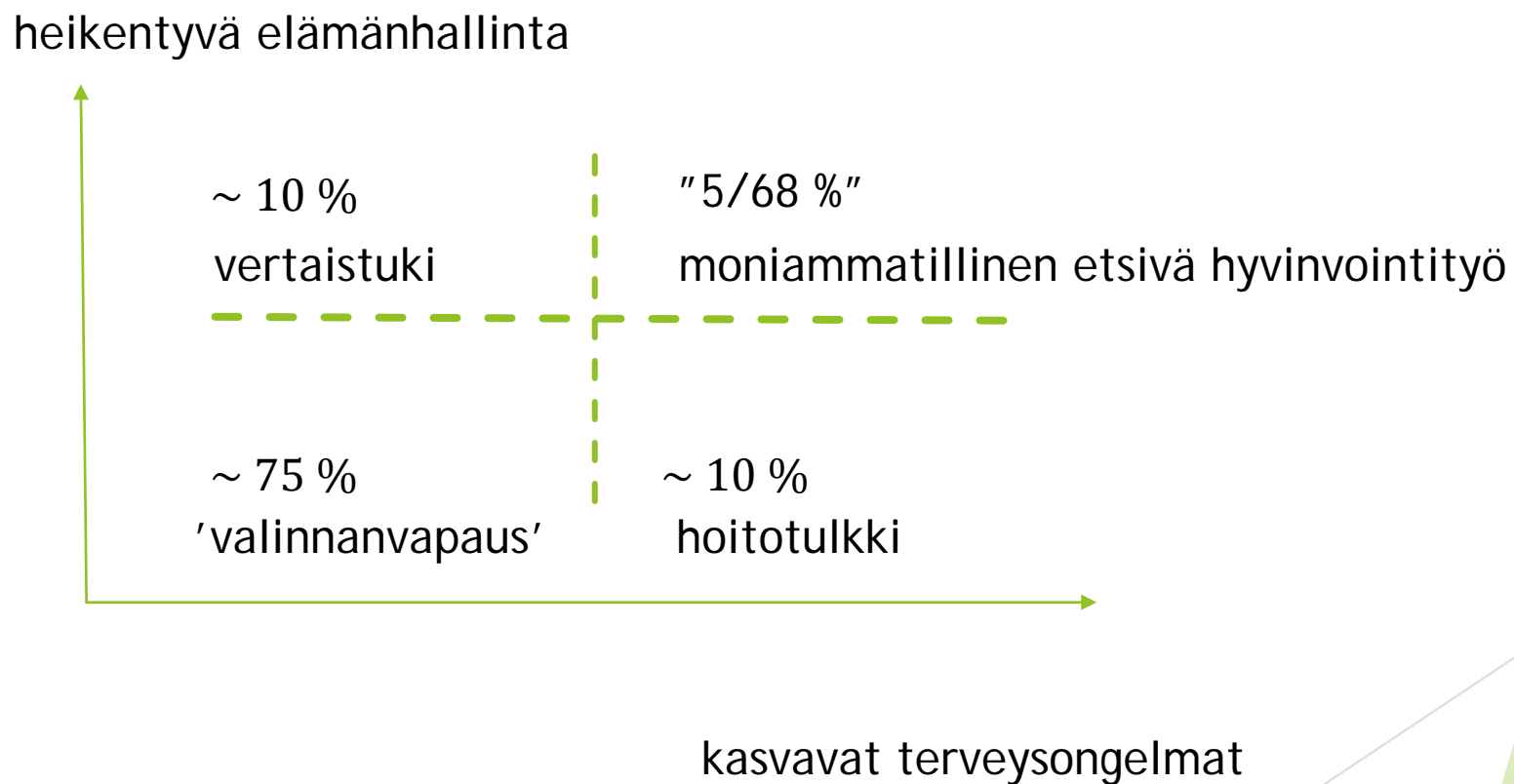

kasvavat terveysongelmat

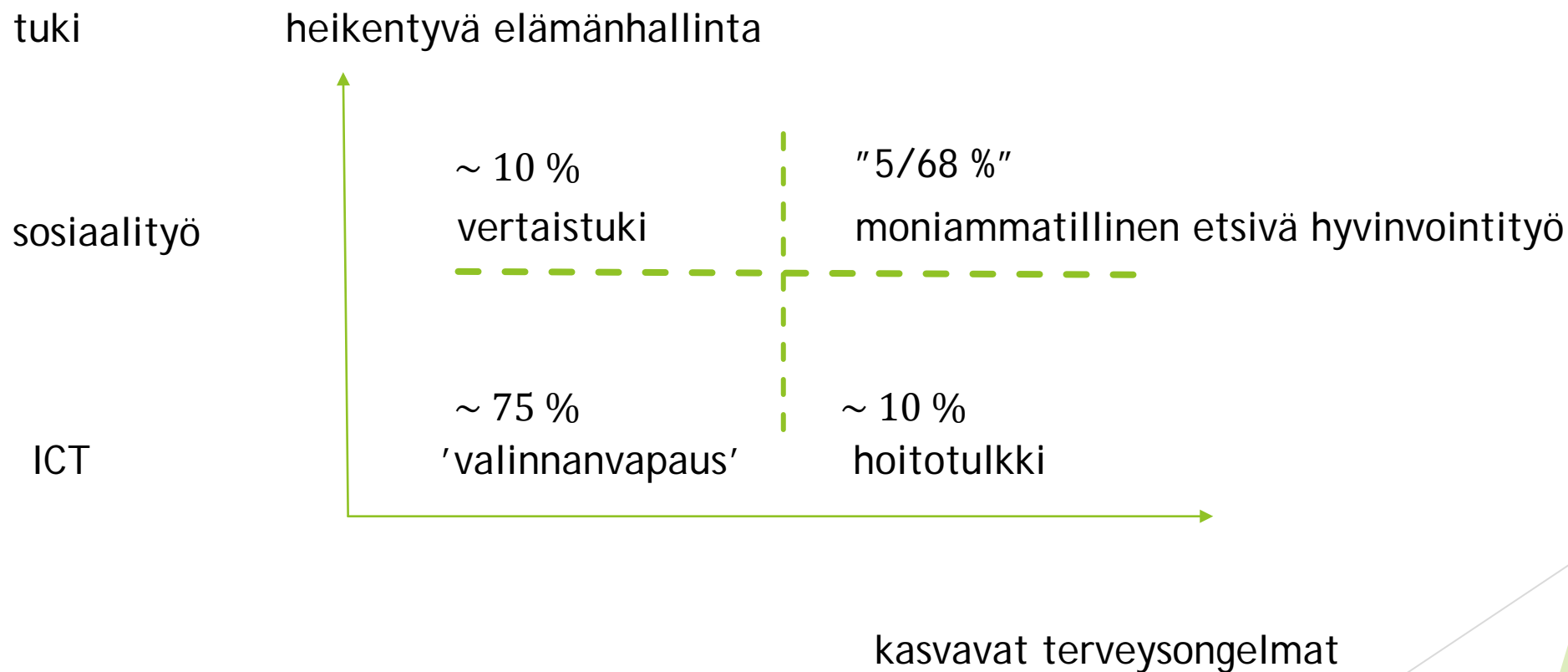
Tasa-arvotavoite ei edellytä prosessien samanlaisuutta

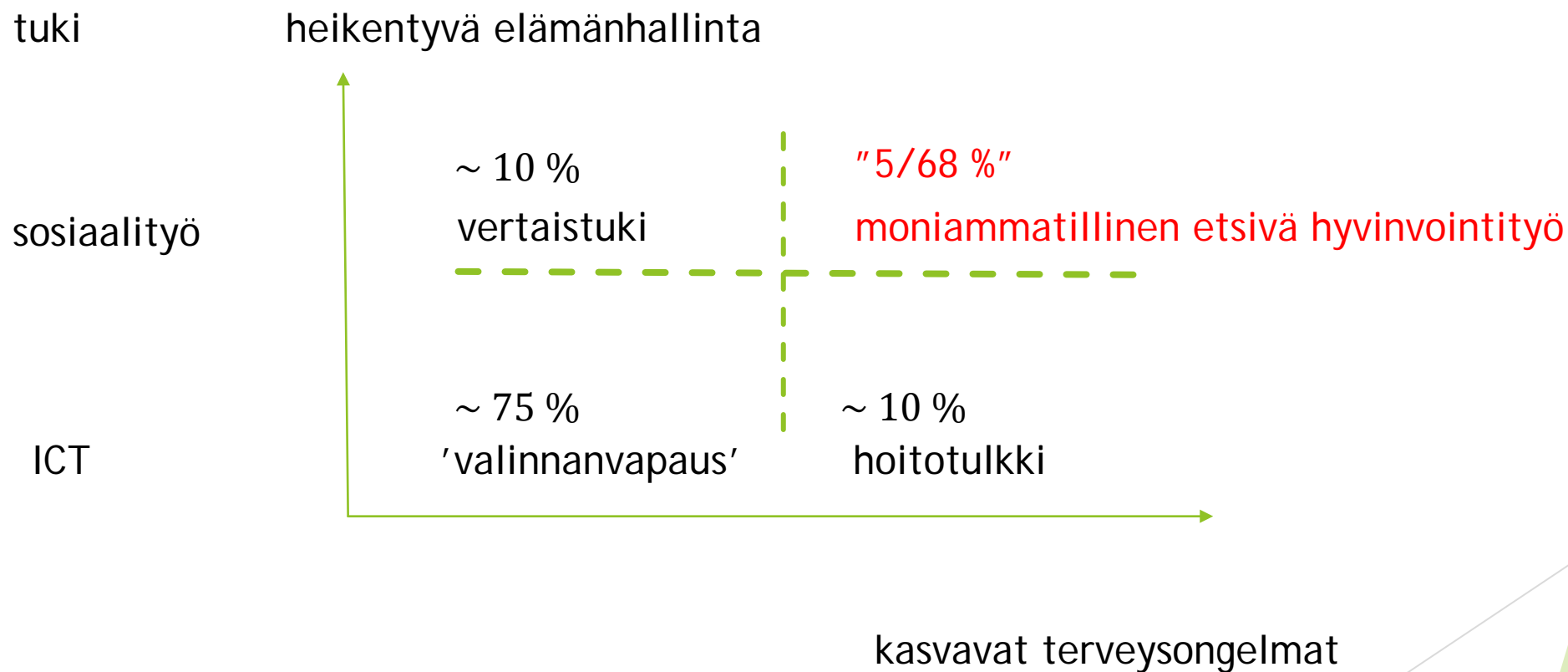
Tasa-arvotavoite ei edellytä prosessien samanlaisuutta

Tasa-arvotavoite ei edellytä prosessien samanlaisuutta

Tasa-arvotavoite ei edellytä prosessien samanlaisuutta

koko muutoksen vahvin tuki on tietotekniikka

- ▶ tiedon pääasiallinen syöttökanava on yksilön hyvinvointikertomus, joka alkaa sikiöajalta ja päättyy obduktioon
- ▶ tietojärjestelmää ei voi ostaa valmiina, koska sellaista ei ole olemassa
- ▶ tietojärjestelmä on rakennettava yhteistyössä tiedon käyttäjien kanssa aikaa myöten
- ▶ hyvinvointikertomuksen yksilölliset tiedot muokataan tunnistetietojen poistamisen jälkeen johtamisen tukitiedoksi
- ▶ tiedon seuranta on ajantasaista, laadun poikkeamiin puututaan heti
- ▶ laatu mitataan moniulotteisella kv. mallilla, joka yhdistää yksilön ja yhteisön laatuinnostit

tiivistelmä

- ▶ kaikki puolueet vakuuttavat edelleen sitoutuneensa hankkeeseen
- ▶ pinnan alla silti kuohuu
- ▶ onnistuessaan hanke vie suomalaisen hyvinvointipolitiikan uuteen aikaan, jota leimaavat pyrkimys
 - ▶ tasa-arvoiseen palvelutuotantoon ja
 - ▶ tuotannolliseen tehokkuuteen, sekä allokaatioissa että niiden toteuttamisessa
- ▶ jos tämä auttaa julkisen budjettivajeen supistamisessa, hyvä; se on silti toissijainen tavoite edellisten rinnalla